

Национален институт на правосъдието
"Повишаване капацитета на съдебната система и обучение по Европейската
конвенция за защита правата на човека и основните свободи в Националния
институт на правосъдието"
Договор № 93-00-42/20.02.2013 НФМ 2009-2014

Дело *Donohoe* срещу Ирландия (*Donohoe v. Ireland*), жалба № 19165/08

Решение на Пето отделение от 12 декември 2013 г.

Член 6, § 1, наказателно производство – няма нарушение

Допускането като доказателство в процеса срещу член на ИРА на показания на високопоставен полицейски служител, които се основават на неразкрити източници на информация, не представлява нарушение на правото на справедлив процес на жалбоподателя поради наличието на достатъчно компенсиращи фактори, включително и процедурни гаранции за проверка на достоверността на показанията, които са осигурили справедливостта на производството като цяло.

Фактите

Жалбоподателят е бил осъден от Специализирания наказателен съд в Ирландия за членство в Ирландската републиканска армия (ИРА). Наред с останалите доказателства, присъдата била мотивирана с дадени под клетва показания на главен комисар Р.К., който свидетелствал, че въз основа на секретна информация, получена от него от полицейски и цивилни източници, той е убеден, че жалбоподателят е член на ИРА. Комисарят отказал да идентифицира източниците си, като се позовал на възможността да не разкрива самоличността на лица, ако това би застрашило живота им или държавната сигурност. Представените от главния комисар по искане на съда писмени документи били засекретени и на страните в процеса не бил предоставен достъп до тях.

Правото

Жалбоподателят се оплаква, че отказът да му бъде разрешено да се запознае с тези документи е ограничил правото му на защита и го е лишил от справедлив процес.

Общи принципи

73-77. Националният закон регламентира допустимостта на доказателствата в процеса, а по правило тяхната доказателствена стойност се преценява от съдилищата. В решението *cu Rowe and Davis v. the United Kingdom* [GC], (no. 28901/95, ECHR 2000-II) Съдът е извел принципите, свързани със задължението за предоставяне на доказателствата в наказателния процес на обвиняемия, и е постановил, че това право не е абсолютно (§§ 60-62). Възможно е да съществуват интереси, които трябва да бъдат съпоставени с правата на обвиняемия – например такива, свързани с националната сигурност или с необходимостта от защита на свидетели, или със запазване в тайна на методите за разследване. Допустими са обаче само мерки, които са абсолютно

необходими. За да се гарантира правото на обвиняемия на справедлив процес, всяко ограничаване на правата му трябва да бъде компенсирано в достатъчна степен, като в производството съдът се съобразява, доколкото това е възможно, с изискванията за състезателност и равнопоставеност и предоставя достатъчно гаранции за защита интересите на обвиняемия. Фактът, че определени доказателства не са били предоставени на защитата, не означава автоматично, че има нарушение на чл. 6, § 1. В *Al-Khawaja and Tahery v. the United Kingdom* [GC], (nos. 26766/05 and 22228/06, ECHR 2011) Съдът е разгледал случай, при който показанията на отсъстващ свидетел са били „единствено или решаващо“ доказателство за осъждането. В *Ellis and Simms v. the United Kingdom* (dec.), (no. 46099/06, § 40, 10 април 2012 г. – допускането на показанията на анонимен свидетел, които е възможно да са били решаващи. В *Pesukic v. Switzerland*, (no. 25088/07, 6 декември 2012 г.) – показанията на анонимен свидетел, които са имали „значителна тежест“. В *Štefančič v. Slovenia*, (no. 18027/05, 25 октомври 2012 г.) – показанията на отсъстващ свидетел, които не са били нито единствено, нито решаващо доказателство. По всяко от тези дела Съдът е проверявал дали са били предоставени достатъчно гаранции, които да компенсират приемането на непроверени доказателства.

78. В настоящия случай Съдът следва да отговори на три въпроса: (i) дали е било необходимо да се приеме отказът на главен комисар Р.К. да разкрие източниците си; (ii) ако това е така, дали показанията на комисаря са били единственото или решаващото доказателство за осъждането на жалбоподателя, и (iii) ако това е така, имало ли е компенсиращи фактори, включително достатъчно процедурни гаранции, които да осигурят справедливостта на производството като цяло.

80-81. По първия въпрос Съдът посочва, че в едно наказателно разследване на организирана и подривна престъпна дейност трябва да бъдат отчитани и интересите на хората, които са имали куража да представят информация на разследващите, като се позволи на полицията да запази анонимността им. В нито един момент жалбоподателят не е възразил срещу мнението на Р.К., че разкриването самоличността на информаторите ще застраши живота им или държавната сигурност. Съдът отчита и характеристиките на ИРА. Допускането на такъв тип доказателства и запазването им тайна също е от значение за преодоляване на трудностите при разследването и доказването конкретно на такова обвинение. Обвинение в „членство“ в организация от вида на ИРА изисква представянето на доказателства, събирани през продължителен период от време от множество различни източници. Съдът намира, че ефективната защита на сигурността на информаторите и държавата, както и ефективното преследване на тежко и съставно престъпление, представлява убедително и обосновано основание за предоставяне на правото за запазване на самоличността на източниците в тайна.

82-86. На следващо място, показанията на комисаря не са били единственото или решаващо доказателство за осъждането на жалбоподателя. Те са били подкрепени от множество други и Специализираният съд подробно ги е обсъдил. Въпреки това, доказателствата, представени от Р.К. определено са имали значение за установяване на вината на жалбоподателя, което налага преценката на предоставените гаранции на правото на защита на жалбоподателя в светлината на чл. 6 от Конвенцията.

88. Съдът отбелязва, че Специализираният съд е предприел множество мерки в тази насока: за да прецени адекватността и достоверността на уверенията на комисаря, че

жалбоподателят е член ИРА, той се е запознал с писмените доказателства, предоставени му от източници на Р.К.; преценил е и изрично е потвърдил, че нищо в непредоставените на страните материали няма или вероятно няма да помогне на защитата и когато е съпоставял обществения интерес от запазването им в тайна и интереса на подсъдимия да му бъдат предоставени всички доказателства, е съобразил изискванията за справедливост; на последно място, когато е преценявал каква тежест да се придаде на доказателствата, представени от комисаря, съдът изрично е отказал да обсъжда всяка информация, получена при запознаването с писмените материали, и е потвърдил, че осъждането на жалбоподателя не се основава единствено на тези писмени материали.

89-92. В допълнение към мерките, предприети от съда, законът също е предоставял гаранции на подсъдимия – показания, които съдът би преценявал като убеждение или мнение, а не като фактически доказателства, са можели да бъдат давани само от високопоставени полицейски служители, защитата е можела да проведе кръстосан разпит на такъв свидетел, например като му постави въпроса за естеството на източниците му на информация, дали познава или лично е работил с информатора си и какъв е опитът му при подобен тип разследване. Тази възможност за проверка на достоверността на показанията на такъв свидетел отличава настоящия случай от случаите, в които се приемат показанията на отсъстващ или анонимен свидетел и кръстосаният разпит на свидетеля е затруднен или невъзможен.

93-94. При тези обстоятелства, и като напомня, че задачата му е да прецени дали производството като цяло е било справедливо, Съдът намира, че предоставеното на комисаря право да запази в тайна източниците си не е довело до несправедливост на процеса. Следователно е нямало нарушение на чл. 6 от Конвенцията.